

A HPV vakcináció Magyarországon II. (A jelen és a jövő egyes kérdései)

Novákné Dr. Pékli Márta, Dr. Németh Júlia, ESKI, Technológia-értékelő Iroda

A gyógyszerkutatási tendenciákat nézve, a XXI. század a biológiai szerek és a vakcinák évszázada lesz. A vakcinációnak nagy jelentősége van a vírusfertőzések ellen, ilyen a HPV vakcina is, amelynek a cervikális intraepiteliális neoplázia és a méhnyakrák megelőzésében van nagy szerepe.

Számos nemzetközi és európai útmutató létezik ezen a területen és két fő kérdésben különböznek: pontosan kik kapjanak vakcinát és melyik korcsoport. Ráadásul a szakirodalom szerint a HPV vakcináció számos mellékhatással jár.

A legtöbb nemzeti útmutató, azon országokban, ahol már bevezették a vakcinációt, a 12 éves korú lányokat ajánlja. Amennyiben Magyarországon is bevezetnék ezt a gyakorlatot, az kb. 4 milliárd Ft költséget jelentene a központi költségvetés számára évente.

Considering the innovative technology tendencies of pharmaceuticals, the 21st century would be „the century of biologicals and vaccination”. Vaccination has a great importance against the virus infections, such as the HPV vaccines for the prophylaxis of cervical intraepithelial neoplasia and the cervical cancer.

The international and European guidelines approach differently two questions: who should be vaccinated and at what age. Additionally several articles have reported different side-effects of HPV vaccination.

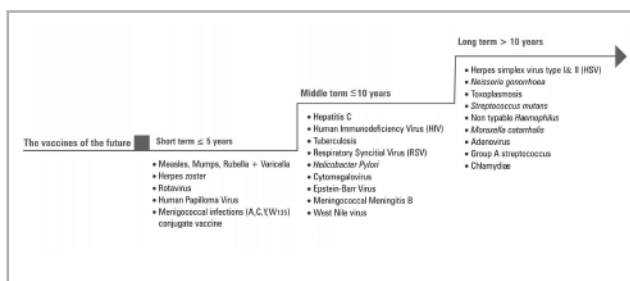
Most of the national guidelines recommend this vaccination for the 12 years old girls. In Hungary the reimbursement of vaccinating of this population, would cost approximately 4 billion HUF for the National Health Care Found each year.

A VAKCINÁCIÓ JÖVŐJE

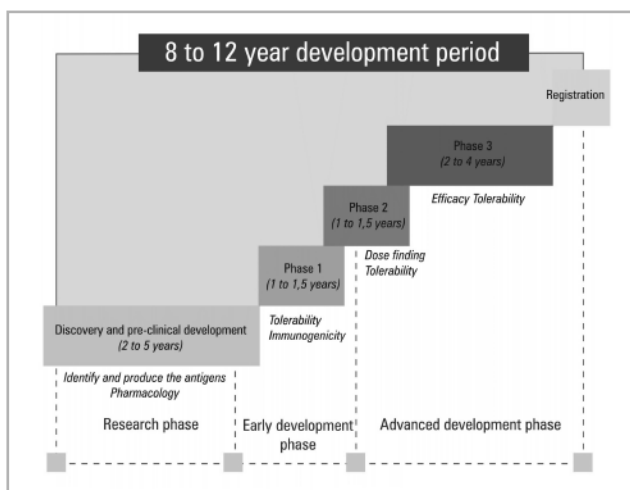
A vakcináció a jövőben igen érdekes felfutást mutat, melyet az 1. ábra is jól illusztrál, amely összefoglalja a jelent és a jövőt. Egyes adatok szerint ez kb. 400 féle vakcinát jelent a kutatás-fejlesztésben jelenleg klinikai fázisvizsgálat alatt. Egy-egy új vakcina kifejlesztéséhez 8-12 évre és kb. 300-800 millió Euro-ra van szükség (2. ábra) [1].

HUMÁN PAPILOMA VÍRUS

A HPV az egyik legismertebb onkogén DNS víruscsalád, melynek több mint 100 típusa létezik. A vírus elsősorban hámsejteket fertőz meg, ahol jó- és rosszindulatú elváltozást

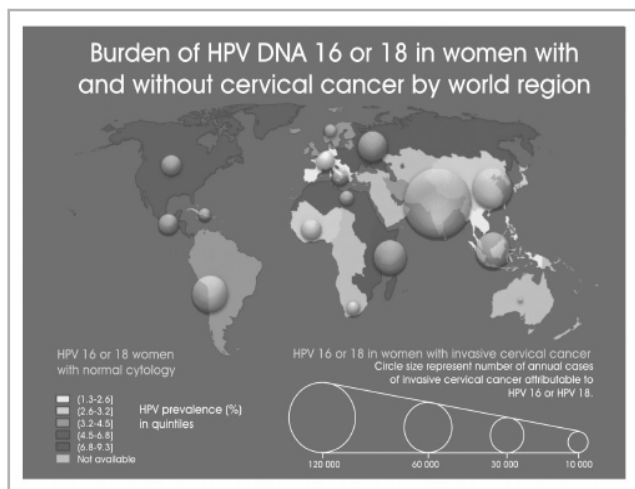
1. ábra
Vakcináció a jövőben (forrás: www.spmsd.com)

2. ábra
A vakcina kifejlesztés szakaszai (forrás: www.spmsd.com)

sokat okozhat. Azokat a vírus típusokat, amelyek jelenléte mellett magasabb a malignus transzformáció kialakulásának előfordulása a magas kockázatú csoportba sorolják. A méhnyakrák patogenezisében fontos szerepet játszik ezen törzsekkel való HPV fertőzöttség. Ezen magas kockázatú HPV vírusokon belül is kiemelten fontos szerepük a HPV 16 és 18-as altípusoknak van. A cervix területén lezajló folyamatok diagnosztikájához a lehetőséget egy könnyen, a rutin nőgyógyászati vizsgálat során is kivitelezhető mintavétel teremti meg.

Az így nyert mintákból citológiai kenet készíthető, amiből diagnózis alkotható. Emellett a HPV fertőzöttség igazolására speciális DNS tesztet is lehet végezni. A latens HPV fertőzöttséget ezek a HPV DNS tesztek bizonyítják. A 3. ábrán a világ több kontinensének országaiban láthatjuk a HPV fertőzöttséget, valamint a HPV fertőzöttség és a cervix rák együttes előfordulását.

3. ábra
 HPV 16 és 18 fertőzés alakulása, cervix rákkal és anélkül, a világ országaiban. (Forrás: www.who.org)

HAZAI VAKCINÁCIÓ

Hazánkban magas színvonalon szervezett vakcinációs rendszer működik, mely nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő. Az évente felülvizsgálatra kerülő életkorhoz kötött védőoltások a vakcinák jelentős részét teszik ki. Idetartozik többek között a BCG (TBC ellen), MMR (Morbilli, Mumpsz. Rubeola), Hepatitis B. Újabb kihívást jelent ezen a területen a HPV vakcinák alkalmazása. Jelen publikációkban összefoglaljuk a HPV vakcináció tekintetében a 2008. július óta történt hazai és nemzetközi változásokat.

Oltás	Életkor	Megjegyzés
Folyamatos oltások		
Kötelező	Önkéntes	
BCG		0-6 hét általában születési intézményben
DTPa + IPV + Hib	PCV-7	2 hónap a PCV-7 oltás a 2009 jan. 31. után születettekre vonatkozik
DTPa + IPV + Hib		3 hónap
DTPa + IPV + Hib	PCV-7	4 hónap a PCV-7 oltás a 2009 jan. 31. után születettekre vonatkozik
MMR	PCV-7	15 hónap a PCV-7 oltás emlékeztető
DTPa + IPV + Hib		18 hónap
DTPa + IPV		6 év
Kampányoltások		
dTap emlékeztető oltás	11 év	szeptember hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők).
MMR revakcináció	11 év	október hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők).
Hepatitis B	13 év	az I. oltás szeptember hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők).
	14 év	az I. oltás szeptember hónapban az általános iskolák VIII. osztályában (8. évfolyamot végzők).

1. táblázat
 A 2009. évi oltási naptár Magyarországon (www.antsz.hu)

Az 1. táblázat Magyarország jelenlegi példaszzerű vakcinációs rendszerét mutatja.

A HPV VAKCINÁCIÓ TÁMOGATÁSI GYAKORLATA EURÓPÁBAN

Amennyiben áttekintjük az európai, a gyermekkori megelőzést szolgáló vakcinációs rendszereket, tapasztalunk kisebb-nagyobb különbségeket. Ugyanez a különbség a HPV vakcinációt már bevezetett országok gyakorlatában is tetten érhető.

Jelenleg kétféle HPV vakcina érhető el a betegek számára. Az egyik a kvadrivalens, vagyis a HPV 6, 11, 16 és 18 típusai ellen biztosít védelmet; míg a másik bivalens, HPV 16 és 18 ellen nyújt védelmet. Folyamatosan zajlanak azonban a klinikai vizsgálatok újabb HPV vakcinák piacra lépése irányában.

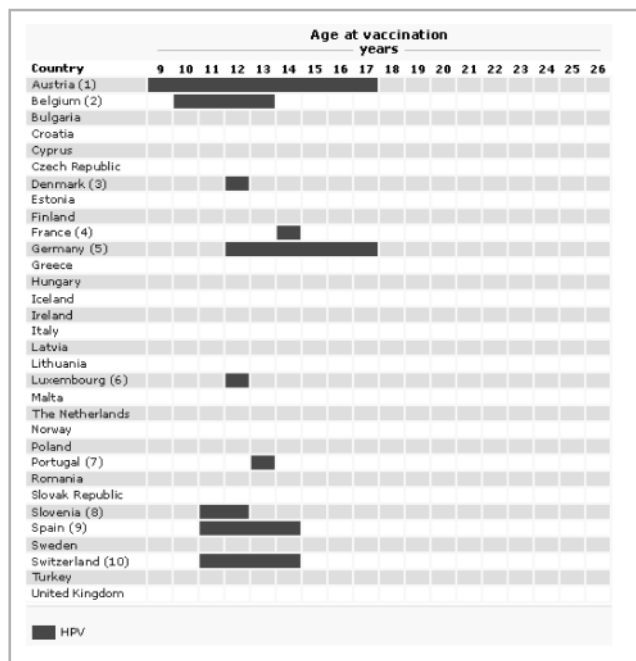
A HPV elleni oltóanyagokat a világ több mint hetven országában törzskönyvezték eddig. Az Európai Unióban a HPV oltás bevezetéséről szóló döntés az egyes EU-tagországok hatáskörébe tartozik, 2007-ben és 2008. elején számos vezető nyugat-európai országban megkezdtek minimum 9, de maximum 18 éves korig más-más korcsoportok oltását.

Jelenleg az EU 10 tagállamában és Svájcban már támogatják a HPV vakcinákat különböző módon. Angliában és Spanyolországban a 11-és 14 év közötti lányok immunizációját támogatják. Az Egyesült Királyságban tendert írtak ki a HPV vakcinákra és számos szempontot vettek figyelembe az értékelésnél, melynek alapján ők a bivalens vakcinát választották államilag támogatott HPV fertőzést megelőző szernek. Franciaországban mindkét, jelenleg már a nemzetközi piacon lévő vakcina 65% támogatást kapott már 2008-ban, Németországban, Dániában 2009. január 1-től a 12-14 éves lányok vakcinációját támogatják, Belgiumban 75%, ill. 85%-os támogatása van a 14-18 éves lányok részére (szociális szempontú különbséggel). Lengyelországban a vakcina nem kap támogatást, de az árát kihirdették, Máltán nincs támogatása, Szlovéniában a 6. osztályosok részére 100% támogatás van. A két vírusvakcinához természetesen teljes áron bárki hozzájuthat.

A következő táblázatban jól látszik az, hogy mely országokban kapott már támogatást a HPV vakcina valamelyike, illetve hogy milyen különbségek vannak az egyes országok között a HPV vakcináció korosztályi odaítélésében (2. táblázat).

ÉLETKOR ÉS A HPV VAKCINÁCIÓ KÉRDÉSE

Hazánkban, más országokhoz hasonlóan kétféle HPV vakcina érhető el a betegek számára, jelenleg teljes áron. Jelentős kérdés a HPV vakcina bevezetésével kapcsolatosan, hogy milyen életkorban történjen. Ahogy korábban szólunk róla latens magas kockázatú HPV fertőzöttség je-

2. táblázat

A HPV vakcináció áttekintése Európában (A UK tender eredménye még nem szerepel benne)

Forrás: <http://www.euvac.net/graphics/euvac/vaccination/hpv.html>

len lehet, melynek igazolására HPV DNS tesztet lehet végezni.

A nemzetközi szakmai ajánlások a rutinszerű vakcinációt elsősorban a 11-12 éves lányok számára ajánlják, akik feltehetően még az első szexuális együttlét előtt állnak. Egyes vizsgálatok megcáfolni látszanak azonban azt, hogy ezen viszonylag korai életkor valóban megfelelő életkori háttér jelenthet-e.

Az idei, 2009-es évben osztrák kutatók publikálták eredményeiket arra vonatkozóan, hogy kismegyeréknél lehet-e igazolni a HPV fertőzést. A kutatók 110, 4 és 15 év közötti kislányt szűrtek meg HPV-re, akiknek egyötöde már hordozta a vírust. A HPV-vel történő vakcináció szempontjából a célpopuláció így tehát módosulni látszik, egyelőre a 9-26 éves korosztály lehet a legszélesebb merítés, akiknek célszerű lehet még a megelőzés szempontjából odaítélni a támogatást. Fontos azonban hangsúlyozni azt, hogy a rendszeres méhnyakrák szűrés azok számára is szükséges, akik megkapták a 3 oltásból álló HPV vakcinát (0., 2. és 6. hónapban).

TÁMOGATÁSI KILÁTÁSOK MAGYARORSZÁGON

A nemzetközi gyakorlatnak és a tapasztalatoknak folyamatos követésével hazánkban is az a központi kérdés, hogy a HPV- vakcináció pozícionálása az oltási programba milyen módon lehet kellően sikeres.

Magyarországon számos települési önkormányzat biztosította a vakcina ingyenes hozzáférési lehetőségét a serdülő lányok számára. Széleskörű tapasztalatunk azonban még nincs. Mint látjuk, túlzottan sietni nem érdemes, hiszen a tudomány folyamatos fejlődésével és a klinikai vizsgálatok számának és vizsgálati körülményeinek jó minőségű standardizálásával, a mellékhatás jelentések figyelembevételével, egyre több tapasztalatra teszünk szert és lehetőségünk lesz a döntésoptimalizálásra e kérdésben is. Pillanatnyilag az újabb ellentmondó szakmai tapasztalatok, és a gazdasági recesszió semmiképp nem ad alapot arra, hogy szóba kerülhessen akár csak a 11-12 éves korosztályú lányok HPV vakcinációjának támogatása, amely közel 4 milliárd Ft kiadást jelentene a magyar egészségügyi költségvetés számára.

IRODALOMJEGYZÉK

[1] www.spmsd.com

[2] www.antsz.hu

[3] Human papillomavirus and HPV vaccines, Technical information for policy-makers and health professionals, WHO, Dept of Immunization, Vaccines and Biologicals 2007.

[4] Guidance for the introduction of HPV Vaccines in EU Countries, Stockholm 2008 Jan.

[5] <http://www.euvac.net/graphics/euvac/vaccination/hpv.html>

[6] www.who.org

[7] Doerfler D. et al.: Human papilloma virus infection prior to coitarche, Am J Obstet Gynecol. 2009 May; 200(5):487.1-5.

Novákné Dr. Pékli Márta és Dr. Németh Júlia bemutatása lapunk 2008-as Egészség-gazdaságtani különszámában olvasható.